

SLOŽKA DÍTĚ JAKO SOUČÁST DSSP

**PREZENTACE
KONFERENCE CARITAS CARES, PRAHA**

2025

PŘIPOMÍNKY OMBUDSMANA

obecné připomínky k návrhu zákona

ombudsman
veřejný ochránce práv

Ombudsman se zapojil do procesu přípravy návrhu zákona o DSSP v připomínkovém řízení i při projednávání v PSP

Uplatnil cca 50 připomínek, které se týkaly např.

- nového nastavení normativů na bydlení
- navázání složky na dítě a složky na bydlení na pracovní aktivitu dospělých osob
- vymezení zranitelných osob
- fikce minimálního výživného
- zpoplatnění zasílání dávek poštovní poukázkou

Zranitelné skupiny

- rozšíření o osoby invalidní ve druhém stupni

Složka bydlení

- nižší krácení v případě, že některá osob v domácnosti není pracovně aktivní – viz příklad

Pracovní bonus

- zvýšení u rodin s dětmi do 3 let, kde rodič pobírá příspěvek, který navazuje na peněžitou pomoc v mateřství

Úplná rodina s dítětem mladším 3 let a druhým předškolním dítětem, která žije v nájmu ve Frýdku-Místku

- náklady na bydlení - 18 360 Kč (nájem 12 360 Kč, energie 4 333 Kč, služby 1 867 Kč)
- matka - rodičovský příspěvek - **19 413 Kč**
- otec - sankčně vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání
- životní minimum rodiny - 13 470 Kč (1,43násobek - 19 262 Kč)

4 osoby - normativní nájemné 8500 Kč, energetický paušál 4 000 Kč, paušál služby 1710 Kč = **14 200 Kč**

$$14\,200 - (19\,413 \times 0,30) = \mathbf{8\,376\,Kč}$$

➤ snížení složky bydlení o $\frac{1}{4}$ = **6 282 Kč**

➤ **3 osoby** - normativní nájemné 8000 Kč, energetický paušál 3 500 Kč, paušál služby 1600 Kč = **13 100 Kč**

$$13\,100 - (19\,413 \times 0,30) = \mathbf{7\,276\,Kč}$$

SLOŽKA NA DÍTĚ

srovnání s dosavadní úpravou

ombudsman
veřejný ochránce práv

Přídavek na dítě

- dávka je nárokem dítěte
- neposuzuje se majetek osob žijících v domácnosti
- náleží při příjmu do 3,4násobku životního minima rodiny
- základní výměra náleží všem dětem bez ohledu na pracovní aktivitu rodičů
- pro zvýšenou výměru (+ 500 Kč) musí být rodiče pracovně aktivní (nebo mít jiný vymezený příjem)
- spáchání přestupku zanedbávání školní docházky nemá na přídavek na dítě vliv

SLOŽKA NA DÍTĚ

srovnání s dosavadní právní úpravou

ombudsman
veřejný ochránce práv

Složka/bonus na dítě (ST 799)

- složka je součástí jedné dávky, která je určena celé domácnosti
- domácnost podléhá majetkovému testu (nemovitosti, zůstatek na účtu, motorová vozidla)
- rodiče musejí být pracovně aktivní, jinak je složka dítě 0
- nenáleží po dobu 3 měsíců, pokud je rodič uznán vinným ze spáchání přestupku zanedbávání péče o povinnou školní docházku (na dítě, jehož se přestupek týká)
- diferencovaná výše podle výše příjmu a zranitelnosti domácnosti

SLOŽKA NA DÍTĚ

výše dávky

ombudsman
veřejný ochránce práv

příjem	výše složky na dítě
do $1,43 \cdot \text{ŽM}$ nezranitelné domácnosti	500 Kč
do $1,43 \cdot \text{ŽM}$ zranitelné domácnosti	1 000 Kč
$1,43 \cdot \text{ŽM}$ až $3 \cdot \text{ŽM}$	1 000 Kč
$3 \cdot \text{ŽM}$ až $4 \cdot \text{ŽM}$	postupné snižování

- složka dítě podléhá koordinaci podle evropských nařízení – u přeshraničních případů bude problém s majetkovým testem
- pilíř státní sociální podpory jako vyšší standard podpory rodin s dětmi přestává zavedením DSSP fungovat
- podpora rodin s dětmi prostřednictvím přídavků se přesouvá do systému sociální pomoci, což nás odlišuje od jiných států EU

- vazba na pracovní aktivitu znamená výrazné zpřísnění oproti dosavadní právní úpravě
- v případě vyřazení dospělé osoby z evidence uchazečů o zaměstnání přijde rodina o složku dítě na 6 měsíců a bude mít sníženou složku bydlení
- systém je koncipován striktně jako dosavadní státní sociální podpora, tedy bez možnosti správního uvážení
- vs. dávky pomoci v hmotné nouzi – správní uvážení ohledně zařazení osoby vyloučené z evidence do systému hmotné nouze (pro příspěvek na živobytí)
- možný rozpor nové úpravy s ústavním pořádkem

Pl. ÚS 31/17 Sb. ze dne 17. prosince 2019

- napadena protiústavnost kritérií pro zvýšenou výměru přídavku na dítě
- „trestání“ dítěte za to, že rodič není pracovně aktivní
- Ústavní soud shledal vazbu zvýšené výměry na vybrané typy příjmů jako ústavní
- disentanční stanoviska opřena zejména o skutečnost, že příspěvek je koncipován jako nárok samotného dítěte
- některé úvahy jsou aktuální i k dnešní úpravě – např. je snížení dávky přiměřenou sankcí, když je dítě již zletilé a studuje (a přes týden žije mimo rodinnou domácnost)?

Pl. ÚS 39/21 ze dne 31. 7. 2024

- nelze srážet nezaplacené pokuty z dávek pomoci v hmotné nouzi, není-li v zákoně stanoven žádný limit, kolik musí z dávky zůstat (u dospělé osoby bylo možné srazit i celý příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení)
- možné vyprázdnění práva na pomoc v hmotné nouzi (čl. 30 odst. 2 Listiny)
- je nepřípustné odvozovat postih osoby v hmotné nouzi od protiprávního jednání jiné osoby, za kterou postižená osoba nenese žádnou odpovědnost

NAVRŽENÉ ZMĚNY V PSP

bonus na dítě

ombudsman
veřejný ochránce práv

- ke snížení složky nedojde, pokud je pracovně neaktivní jiná osoba než rodič
- zkrácení doby vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání ze 6 měsíců na 3 měsíce
- vyřazení z evidence uchazečů až za opakované nedostavení se na ÚP
- sjednocení na částce 1000 Kč pro rodiny s příjmem do 3 násobku životního minima; je-li rodič pracovně neaktivní, částka bonusu klesne na 500 Kč

Pracovní bonus

- do příjmu pro účely pracovního bonusu se započítává rodičovský příspěvek, pokud navazuje na pobírání peněžité pomoci v mateřství = podstatné zvýšení bonusu pro rodiny s dítětem do 3 let

Životní minimum

- zvyšuje se u jednotlivce na 5500 Kč, u první osoby v pořadí na 5000 Kč, u druhé osoby v pořadí se snižuje na 3750 (návrhy Výboru pro sociální politiku a ministra)
- jsou předloženy i vyšší částky